

Katowice, dnia 17 października 2024 r.

dr hab. prof. UŚ Jarosław Zagrodnik
radca prawny

Stanowisko

Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji

Przy Krajowej Radzie Radców Prawnych

w sprawie petycji z dnia 26 czerwca 2024 r., dotyczącej wyznaczenia pełnomocnika z urzędu w postępowaniu przed sejmową komisją śledczą

1. Przedmiotem petycji jest postulat zmiany art. 11b ustawy z dnia 21 stycznia 1999 r. o sejmowej komisji śledczej (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 1024) poprzez wprowadzenie możliwości złożenia przez osobę wezwaną przed sejmową komisją śledczą wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu przez Sąd Rejonowy właściwy dla siedziby Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Autor petycji trafnie zauważa, że brak postulowanej przez niego możliwości na gruncie postępowania przed sejmową komisją śledczą można ujmować w zasadzie w kategorii wyjątku, jeśli chodzi o postępowania, w których umocowanie do działania w charakterze pełnomocnika przysługuje jedynie adwokatom i radcom prawnym jako podmiotom profesjonalnym, wyspecjalizowanym w udzielaniu porad prawnych lub prowadzeniu spraw. W konsekwencji tego spostrzeżenia, na tle uprawnień przysługujących osobom przesłuchiwanym przez członków sejmowych komisji śledczych, stwierdza, że wskazane byłoby ich rozszerzenie poprzez przyznanie osobie niezamożnej prawa do korzystania z pomocy profesjonalnego pełnomocnika wyznaczonego z urzędu.
3. Postulat sformułowany w odnośnej petycji zasługuje na jego poważne potraktowanie. Zasadniczy argument, który przemawia na rzecz uwzględnienia tego postulatu ma silne umocowanie w płaszczyźnie konstytucyjnej. Aby to wykazać, wystarczy zauważyć, że obecny brak unormowania przewidującego możliwość wystąpienia z wnioskiem o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu w związku z wezwaniem na przesłuchanie przed sejmową komisją

śledczą może nasuwać zastrzeżenia z perspektywy konstytucyjnej zasady równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ w najlepszym razie stawia pod znakiem zapytania realność prawa do korzystania z pomocy pełnomocnika w postępowaniu przed wskazaną komisją, statuowanego w art. 11 b ustawy o sejmowej komisji śledczej, w przypadku osób wezwanych przez komisję, które ze względu na niezamożność nie są w stanie ponieść kosztów ustanowienia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i swojej rodziny. Przyjmując inną optykę można stwierdzić, że względ na przywołaną zasadę konstytucyjną wymaga urealnienia prawa do korzystania z pomocy pełnomocnika w postępowaniu przed sejmową komisją śledczą w przypadku osób, które ze względu na niezamożność nie są w stanie ponieść kosztów związanych z jego ustanowieniem. Nie wydaje się przy tym zbyteczne zwrócenie uwagi, że możliwość korzystania z pomocy profesjonalisty, adwokata lub radcy prawnego, w związku z przesłuchaniem przed sejmową komisją śledczą, będzie często warunkiem realnego i efektywnego wykorzystania innych uprawnień przysługujących osobie wezwanej przed komisję, co wydaje się najbardziej widoczne w przypadku jej uprawnienia do uchylenia się od odpowiedzi na pytanie, jeżeli jej udzielenie mogłoby narazić osobę wezwaną lub osobę dla niej najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe (art. 11c ust. 1 pkt 1 ustawy o sejmowej komisji śledczej).

Mając na uwadze przedstawione argumenty należy wyrazić aprobatę dla postulatu normatywnego przedstawionego w poddanej analizie petycji, zaznaczając przy tym wyraźnie, że gwarancję ochrony interesów osoby przesłuchiwanej przed sejmową komisją śledczą daje wyłącznie pomoc prawna udzielana przez osoby przygotowane do jej świadczenia z racji wykonywania zawodu radcy prawnego lub adwokata.

Opracował:

dr hab. prof. UŚ Jarosław Zagrodnik

radca prawny